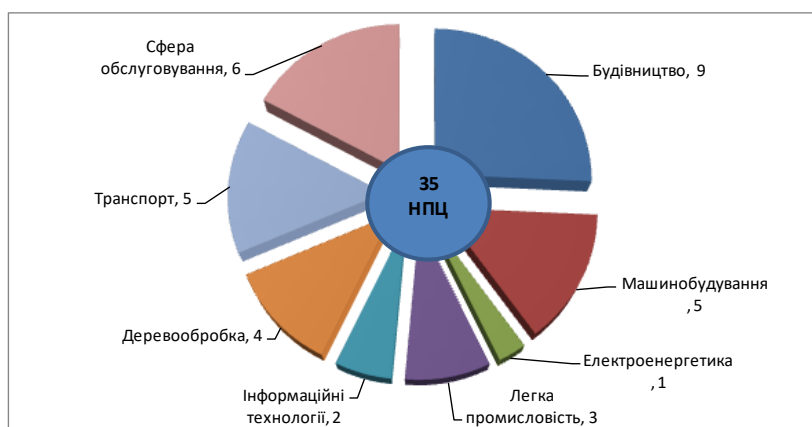

3.5 Аналіз пропозиції закладів професійно-технічної освіти Львівщини щодо фахівців за спеціальностями

Система ПТО Львівської області охоплює 217 суб'єктів. Зокрема – 56 ПТНЗ державної власності (1 - професійно-технічне художнє училище, 25 професійних ліцеїв, 20 вищих професійних училищ, 2 міжрегіональні вищі професійні училища, 2 вищі професійні художні училища, 1 міжрегіональний центр професійно-технічної освіти, 1 художнє професійно-технічне училище, 7 навчальних центрів при установах виконання покарань, 1 професійний коледж та 2 заклади професійної освіти, підпорядковані закладам вищої освіти). У системі професійної (професійно-технічної) освіти Львівщини станом на 2020 рік створено 35 навчально-практичних центрів (мал.1) [120].

Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області [120, с. 2]

Малюнок 1. Галузева спрямованість навчально-практичних центрів системи ПТО Львівської області, 2020 рік

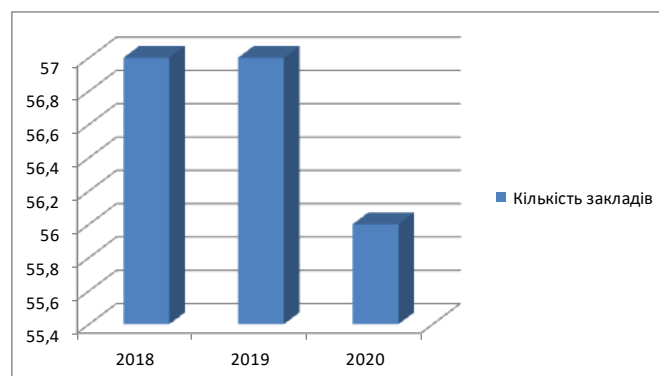
У 2020-2021 навчальному році у закладах професійної (професійно-технічної) освіти області навчалася 19876 осіб (станом на 01.01.2021р.). Підготовка велася із понад 100 робітничих професій та 11-ти спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем 7 «молодший спеціаліст» чи «фаховий молодший бакалавр». Щороку понад 70% випускників здобувають дві та більше професій, близько 5% осіб – кваліфікацію молодшого спеціаліста [120].

За останнє десятиліття мережа професійно-технічної освіти у Львівській області неодноразово реорганізувалася. Реорганізаційні заходи включали

кількісні зміни в мережі, спеціалізацію навчальних закладів та їх види. Впродовж 2000-2020 рр. кількість професійно-технічних училищ зменшилась з 36 до 1, натомість створено й розширено мережу професійних ліцеїв (з 1 у 2002 до 25 у 2020р.), вищих професійних училищ (20 у 2020р., з них – 2 міжрегіональні ВПУ, 2 – вищі професійні художні училища) та професійних коледжів (1 у 2020 р.) [120].

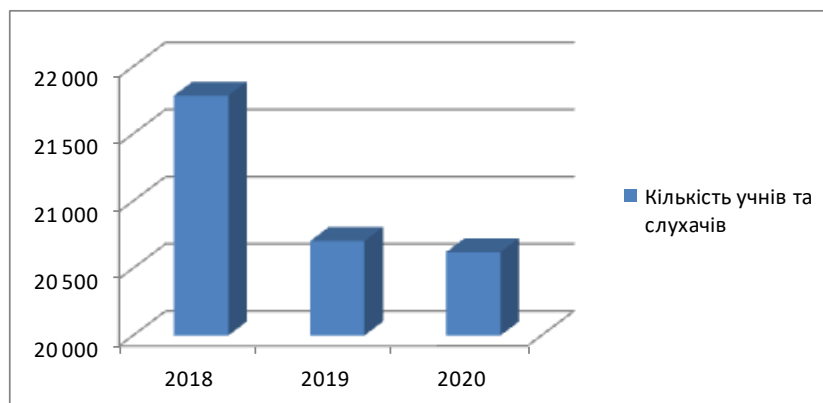
Найбільше ПТНЗ, майже 32% загальної кількості, зосереджено у м. Львові, решта – розташовані у районах області. Порівняно з показниками для України за кількістю ПТНЗ Львівська область є четвертою; за кількістю студентів, які навчаються в них – друге. На даний час мережа ПТНЗ у Львівській області достатньо розвинена за територіальною та галузевою ознаками. У навчальних закладах забезпечено необхідні умови для підвищення рівня підготовки робітничих кадрів та поглиблено орієнтацію на регіональні потреби.

У 2016-2020 н.р. у ПТНЗ області навчалось понад 20 тис. учнів. Підготовка велася з понад 100 робітничих професій та 17-ти спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст». 54 % учнів одночасно із професією здобували повну загальну середню освіту, 81 % юнаків і дівчат вивчали складні, інтегровані та наукоємні професії, 90 % здобували дві та більше професій, що підвищило мобільність випускників на ринку праці (мал.2-4).

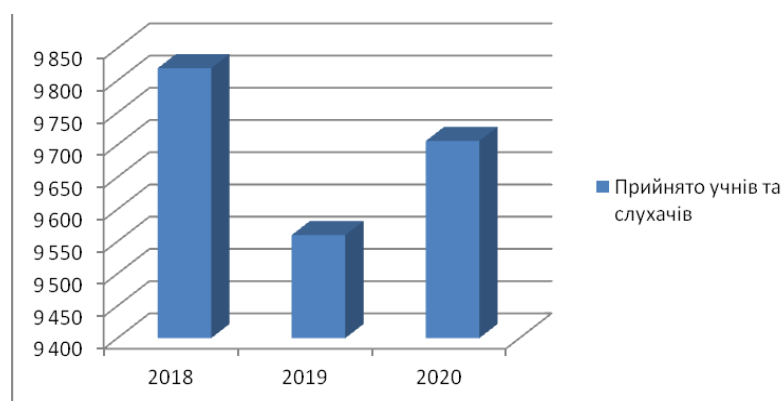
Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області [120, с. 2]

Малюнок 2. Кількість ЗП(ПТ)О у Львівській області, 2018-2020 рр.

Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області[120, с. 2]

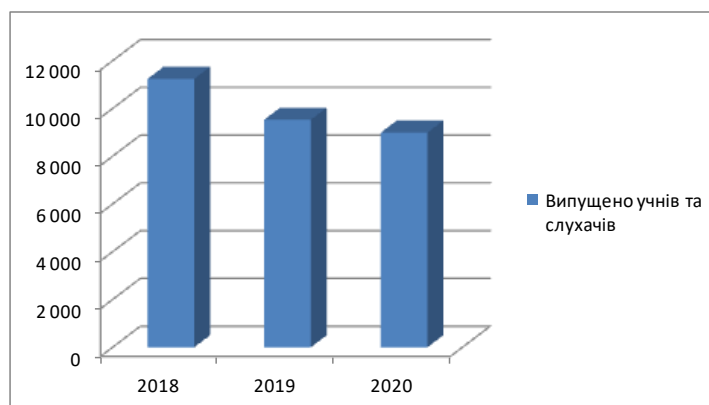
Малюнок 3. Кількість учнів та слухачів ЗП(ПТ)О у Львівській області, 2018-2020 рр.

Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області[120, с.2]

Малюнок 4. Кількість прийнятих учнів та слухачів ЗП(ПТ)О у Львівській області, 2018-2020 рр.

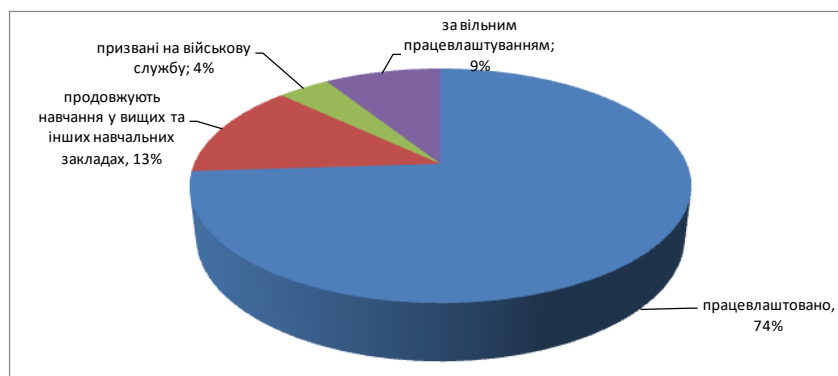
У 2020 році завершили професійну підготовку та стали кваліфікованими робітниками 8989 випускників ПТНЗ області, у центрах при ВТК випуск становив 724 осіб (мал. 5.).

Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області [120, с. 2]

Малюнок 5. Кількість випускників ЗП(ПТ)О у Львівській області, 2018-2020 рр.

За професією працевлаштовані 74% випускників, продовжують навчання у вищих та інших навчальних закладах – 13%, призовані на військову службу – 4 %, за вільним працевлаштуванням – 9% (мал. 6.)

Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області [120, с. 2]

Малюнок 6. Інформація про випускників ЗП(ПТ)О Львівської області, 2020 рік.

Упродовж останніх років зберігається тенденція до зменшення кількості випускників закладів загальної середньої освіти, які обирають навчання у ЗП(ПТ)О та суттєве збільшення осіб, що продовжують навчання у сфері вищої освіти (див. табл. 1-2., мал. 7).

Таблиця 1.
Заклади професійної (професійно-технічної) освіти Львівської області,
2018-2020 рр.

Показник	2018	2019	2020
Кількість закладів	57	57	56
Кількість учнів та слухачів	21 785	20 702	20 620
Прийнято учнів та слухачів	9 819	9 560	9 706
Випущено учнів та слухачів	11 239	9 528	8 989

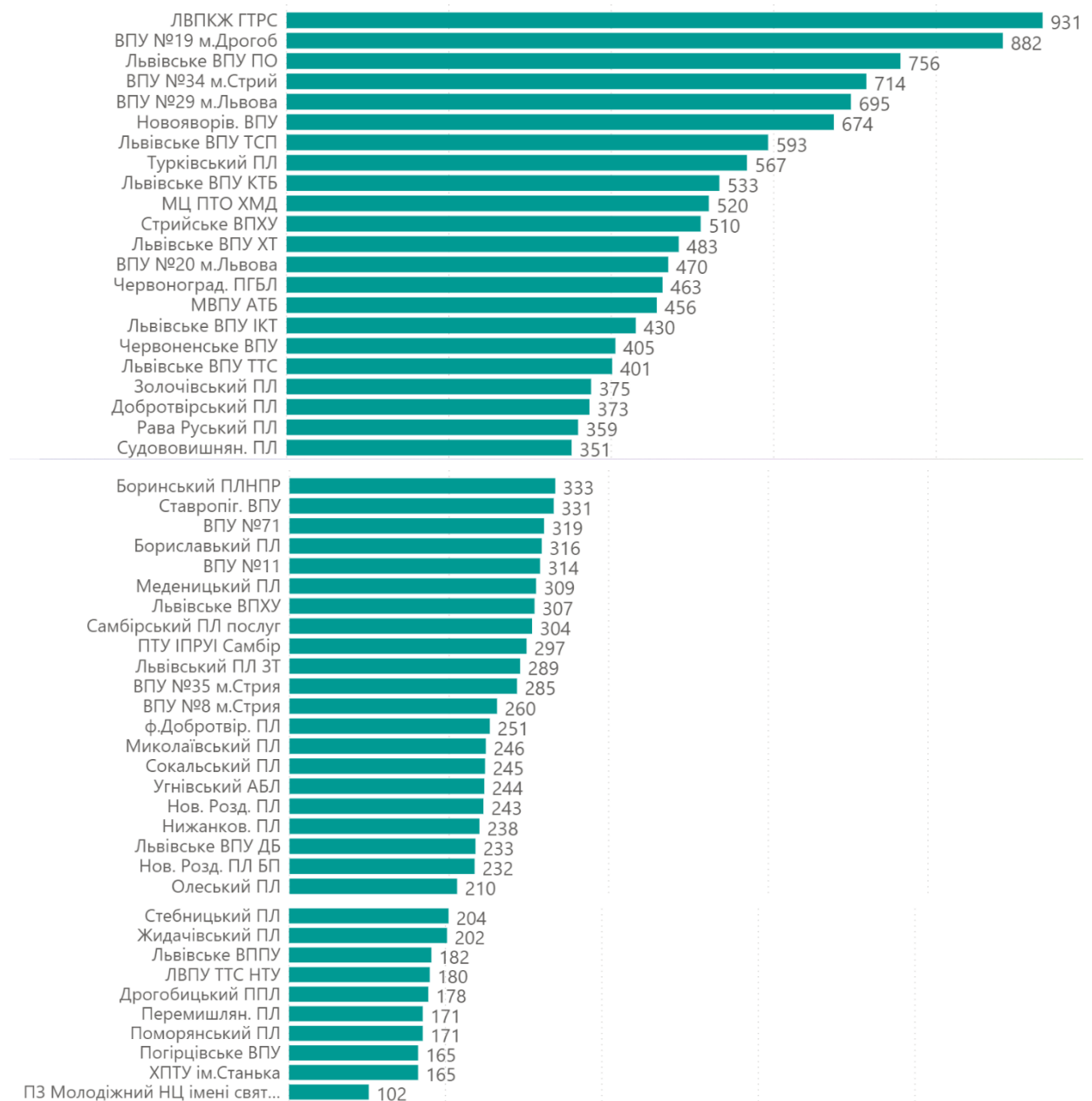
Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області [120, с. 2]

Таблиця 2

Вибір освітньої траєкторії випускниками закладів загальної середньої освіти

Рік випуску ЗЗСО	Всього випускників ЗЗСО (тис осіб)	Із них:		Вступили до : (тис. осіб)		
		9 клас (тис осіб)	11 клас (тис осіб)	ЗВО	Коледжі	ЗП(ПТ)О
2016	38,4	23,5	14,9	23,1	3,9	13,3
2017	36,8	23,2	13,6	22,1	3,6	11,1
2018	36,3	22,8	13,5	23,1	2,9	9,8
2019	37,4	24,2	13,2	22,4	2,7	9,6
2020	38,7	25,3	13,4	24,1	2,7	9,7

Джерело: розрахунки на основі даних досліджень ДОН ОДА Львівської області [120, с. 2]

Джерело: Аналіз діяльності регіональних систем професійної освіти. URL:

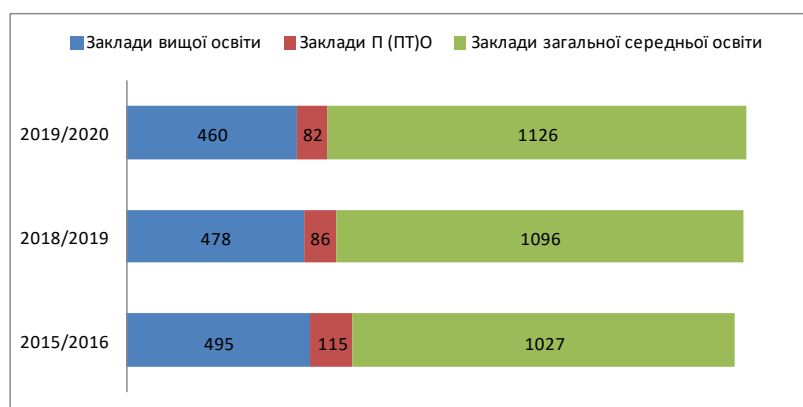
https://vrc.rv.ua/case_study/analiz-diialnosti-rehionalnykh-system-profesijnoi-osvity/ [122]

Малюнок 7. Контингент ЗП(ПТ)О Львівської області у 2020 році.

Заклади професійної освіти надають можливість набувати професійні кваліфікації за наскрізними програмами на різних рівнях освіти, здобувати ступнево по 2-3 професії за період навчання та успішно працевлаштовуватися.

Так, у 2019-2020 навчальному році в ЗП(ПТ)О навчалося 20 620 студентів, за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» організовано навчання за понад 100 робітничими професіями та 17 спеціальностями. Завершили професійну підготовку та стали кваліфікованими робітниками (молодшими спеціалістами) 8989 випускників ЗП(ПТ)О, у навчальних центрах при установах виконання покарань випуск становив 333 особи; 6410 (79 %) осіб із числа випускників здобули дві та більше професій, 412 (5%) осіб – кваліфікацію молодшого спеціаліста.

Проте кількість молоді, що обирають для своєї подальшої кар'єри робітничі кваліфікації, постійно знижується (мал. 8).

Джерело: Головне управління статистики у Львівській області. Офіційний сайт. URL: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/themes/20/theme_20.php?code=20 [123]

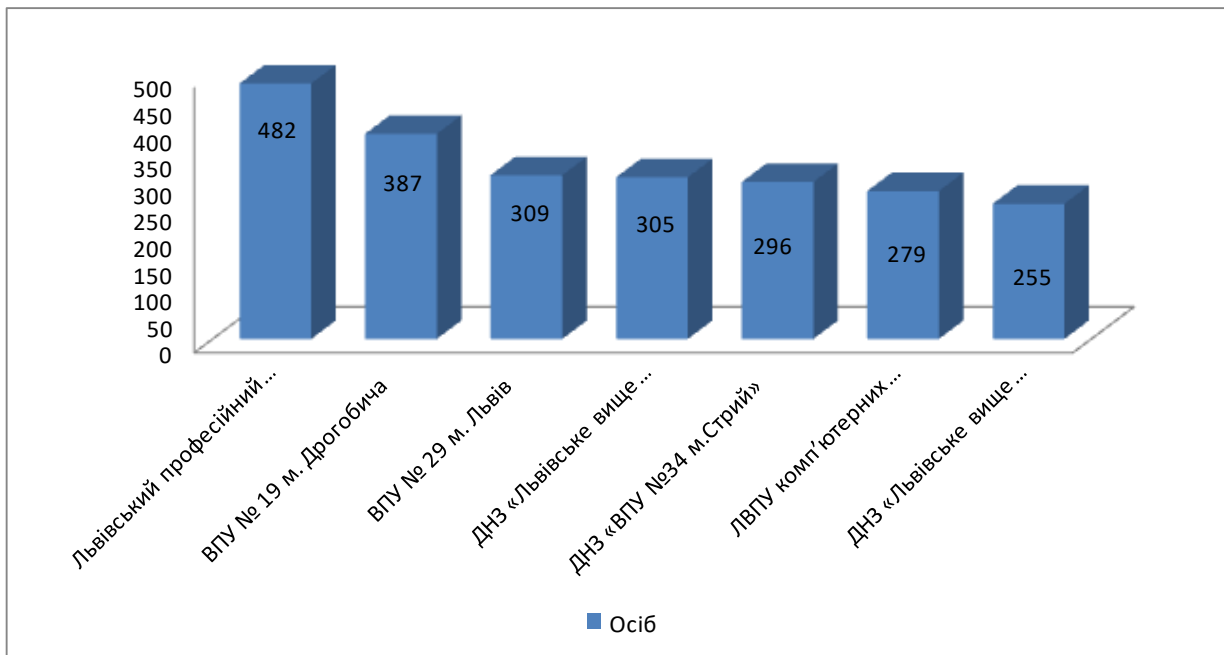
Малюнок 8. Кількість учнів (студентів) з розрахунку на 10 тис. населення у Львівській області, осіб

ЗП(ПТ)О здійснюють підготовку для різних галузей економіки:

- 21 заклад із контингентом 28% від загальної кількості здобувачів освіти - **для промисловості;**
- 10 закладів (6% від контингенту) - **для сільського господарства;**
- 4 заклади (11% контингенту) - **для будівництва;**
- 10 закладів (28% контингенту) - **для торгівлі та громадського харчування;**

- 7 закладів (15% контингенту) - **транспорт та зв'язок;**
- 2 заклади (12% контингенту) - **для ЖКГ і невиробничих видів обслуговування.**

Серед ЗП(ПТ)О, які впродовж останніх років зберігають популярність серед молоді та приймають на навчання понад 200 учнів щорічно (станом на жовтень 2021 р.) є заклади відображені на малюнку 9.

Джерело: дані НМЦ ЗП(ПТ)О у Львівській області. Інформація про здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти Львівщини (станом на 01 жовтня 2021 року) [124]

Малюнок 9. ЗП(ПТ)О, які приймають на навчання понад 200 осіб щорічно (станом на жовтень 2021 р.)

ЗП(ПТ)О досить оперативно реагують на зміни потреб ринку праці шляхом упровадження нових професій, упродовж останніх років започатковано навчання за професіями [124, с. 6, с. 7]:

- 5312 *Оформлювач вітрин, приміщень та будівель* - Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне училище побутового обслуговування» (контингент **165 учнів**);
- 7129 *Монтажник систем утеплення будівель* - Боринський професійний ліцей народних промислів і ремесел (контингент **82 учні**);
- 7213 *Рихтувальник кузовів* - ДПТЗ "Міжрегіональне вище професійне

училище автомобільного транспорту та будівництва" (ліцензійний обсяг 30, інформація про контингент відсутня);

- *5133 Соціальний робітник. Нянька. Гувернер* - Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне училище інформаційно-комп'ютерних технологій» (контингент **20 учнів**);

- *4113 Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення* - Вище професійне училище №11 м. Червонограда (контингент **75 учнів**); Вище професійне училище №19 м. Дрогобича (контингент **88 учнів**); Вище професійне училище №20 м. Львова (контингент **51 учень**); Вище професійне училище № 29 м. Львова (контингент **30 учнів**); вище професійне училище №35 м. Стрия (контингент **51 учень**); Міжрегіональне вище професійне училище автомобільного транспорту та будівництва м. Львова (контингент **98 учнів**); Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне училище інформаційно-комп'ютерних технологій» (контингент **58 учнів**); Державний навчальний заклад «Новояворівське вище професійне училище» (контингент **114 учнів**);

- *7131 Покрівельник сталевих покрівель* - Міжрегіональне вище професійне училище автомобільного транспорту та будівництва м. Львова (ліцензійний обсяг 30, інформація про контингент відсутня);

- *5141 Візажист-стиліст* - Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне училище побутового обслуговування» (контингент **83 учні**);

- *5129 Майстер ресторанного обслуговування* - Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне училище торгівлі та сфери послуг» (контингент **48 учнів**), Львівське вище професійне училище харчових технологій (контингент **56 учнів**), Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне училище торгівлі та сфери послуг» (контингент **17 учнів**).

Варто відзначити, що заклади зберігають підготовку за унікальними ремісничими професіями:

- *7324 Художник розмалювання по дереву* – Державний навчальний

заклад «Художнє професійно-технічне училище ім. Й.П.Станька» (контингент **23 учні**);

- *7331 Реставратор виробів з дерева* - Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне училище дизайну та будівництва» (контингент **27 учнів**); Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне художнє училище» (контингент **34 учні**);

- *7133 Реставратор декоративних штукатурок та ліпних виробів* - Державний професійно-технічний навчальний заклад «Миколаївський професійний ліцей» (контингент **18 учнів**);

- *7142 Реставратор декоративно-художніх фарбувань* - Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне художнє училище» (контингент **49 учнів**);

- *7331 Різьбяр по дереву та бересту* - Боринський професійний ліцей народних промислів і ремесел (контингент **95 учнів**); Нижанковицький професійний ліцей (контингент **25 учнів**); Державний навчальний заклад «Художнє професійно-технічне училище ім. Й.П.Станька» (контингент **40 учнів**).

Також розробляють нові освітні стандарти, зокрема, *8331 Майстер-налагоджувальник з технічного обслуговування машинно-тракторного парку* - Державний професійно-технічний навчальний заклад "Міжрегіональне вище професійне училище автомобільного транспорту та будівництва".

Перевагу серед вступників мають заклади, що здійснюють підготовку за популярними серед молоді професіями за кожним напрямом, що разом становить 70% від контингенту, зокрема:

- професію «Кухар. Кондитер» здобувають понад **4,2 тис осіб** (20% від загального контингенту);

- «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів» та «Водій автотransпортних засобів» – понад **2,8 тис осіб**;

- «Перукар» - понад **1,4 тис осіб**;

- професії в галузі зварювальних технологій – **1,3 тис** осіб;
- «Тракторист-машиніст сільськогосподарських машин і устаткування» – понад **1,1 тис** осіб;
- IT-технології та офісні професії – більше **1,3 тис** учнів (в інтеграції),
- професії залізничного транспорту – понад **800** осіб,
- професії для здійснення електромонтажних та будівельних робіт здобувають понад **700** осіб.

Підготовка здобувачів професійних кваліфікацій за іншими професійними угрупованнями здійснюється за обсягами від **30** до **500** осіб.

Можемо зробити висновки, що мережа ЗП(ПТ)О Львівщини потребує оптимізації задля забезпечення функціонування найбільш ефективних закладів, що здійснюють підготовку за професіями/спеціальностями найбільш затребуваними на ринку праці та серед здобувачів професійних кваліфікацій. У якості ключових процесів, що створюють ефективну взаємодію між ринками праці та освітою, слід назвати моніторинг та діагностику ситуації на ринку праці, широку соціально доцільну профорієнтацію; наставництво; експертна оцінка професійної спільноти за рівнем професійної кваліфікації претендента на здобуття статусу «робоча сила»; перепідготовка (додаткова підготовка), а також професійна переорієнтація та диверсифікація відповідно до потреб ринку праці.